



Ο ρόλος που καθιέρωσε την Νταναγουαίη: Μπόνι ή γκαγκτερίνα, στην ταινία του Άρθουρ Πλέν.

Μετά τὸ θέατρο καὶ τὴν τηλεόραση Η Φαίη Νταναγουαίη ξαναγουρίζει στὸν κινηματογράφο

Η θεατρικὴ παιδεία θεατικὴ γιὰ τὸ σινεμά

Μετά τὸ «Μπόνι καὶ Κλάιντ» καὶ μόνο μ' αὐτὴν τὴν ταινία, ἡ φαίη Νταναγουαίη καθιερώθηκε σὰν στὸν πρῶτον μεγέθους. Καὶ ἀπὸ τότε δὲν διέψευσε αὐτὴ τὴ φήμη.

Τελευταία ἡ Νταναγουαίη βρίσκεται στὰ Λονδίνα, ἀπὸ αὐτὴν στὸ θέατρο τὸ ἔργο «Κίρκη καὶ Μπράδος». Καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι περίεργο, ἀφοῦ ἡ διάσημη στὰρ ἔχσει τὴν καριέρα της ἀπὸ τὴ σκηνή, ὅπου, μετὰ τὴν ἐπιτυχία της στὸν κινηματογράφο, μετὰ τὸ «Μπόνι καὶ Κλάιντ» ἐπανέρχεται σποραδικά. Ο Τσάρλτον Ἡστον δὴλως σχετικὰ πρόσφατα πῶς εἶναι πολὺ σημαντικὸ γιὰ ἕναν κινηματογραφικὸ ἥθοισι ἀ νὰ γυρίζει πότε - πότε στὸ θέατρο, γιὰ νὰ δείχνει τὴς ικανότητές του, τὴν ὅσα του νὰ διατηρεῖ τὸ διαβατήριό γιὰ τὸ θέατρο καὶ νὰ ἀνανεώνει. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ νιώθει καὶ ἡ Νταναγουαίη: «Πάντοτε προστάθηναι νὰ ἀνανεῶ ὅλες τὴς περιοχές τοῦ ἐπαγγέλματός. Στὴν δεκαετία τοῦ 1970 εἶχα παίξει στὸς «Παλιούς καιρούς» τοῦ Πιντερ καὶ στὸ «Λεωφορεῖο ὁ Πόθος» τοῦ Τένσεν Οὐίλιαμς, στὸ Λας Αντζελες. Ὑστερὰ ἐλάνα μὴ μὲγάλη σειρά ἀπὸ ταινίες, ἀλλὰ γύρισα στὰ Μπρόντγουεϊ πρὶν τέσσερα χρόνια καὶ γύρω παίζω στὸ Λονδίνο, στὸ θέατρο. Παίζοντας κάθε βράδυ στὴ σκηνή, σὲ ἀναγκαίει νὰ στρεσάρεσαι φοβερά. Στὸ τέλος κάθε τέτοιας περιόδου, ἡ ἀπόδοσή σου εἶναι πλουσιότερη καὶ νιώθεις νὰ βελτιώνεται ἡ τεχνική σου.

Τὸ ὄνομά της δὲ ἀόληθρο εἶναι Ντόροθι Φαίη Νταναγουαίη καὶ γεννήθηκε στὴ φλόριδα τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1941. Τὴν ἀρετὴν ὅταν ἥθοισι τοῦ φύλου της ἡ Τζέιν Γκόντγουιντ, ἡ Πατρισία Νηλ καὶ ἡ Καϊν Κένναλ. Σπούδασε στὸ πανεπιστήμιον τῆς Φλόριδας καὶ τῆς Βοστώνης καὶ στὴ συνέχεια διδάσκει θέατρο στὸ «Κέντρο Ρεπερτορίου Λίνκολν» κάτω ἀπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Νιλιά Κανόν. Ἰσχυεῖται πάντα πᾶς μὴ καλὴ θεατρικὴ παιδεία ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴ προϋπόθεση γιὰ ἕναν ἥθοισι τοῦ κινηματογράφου.

«Δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς πῇ πᾶς παίζει μὲρσὰ στὴν κινηματογραφικὴ μηχανή, γιὰτί ἐκεῖ ὑπάρχουν πολλές διασπασεῖς, ὡς πρὸς τὸ φωτισμό, τὸ μακιγιάζ καὶ ἄλλα τεχνικὰ θέματα. Η θεατρικὴ παιδεία ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴ ἐκπαίδευση γιὰ τὴς ταινίες. Στὸ Λίνκολν Σέντερ ὁ Κανόν νὰ εἶναι περὶ. Θὰ ἔλκει νὰ παίζει στὸν κινηματογράφο, ὅμως περιμένει καὶ μὴν πᾶς ἐκεῖ μέχρι νὰ εἶναι

Στὸν δρόμο τῆς προσφυγιάς οἱ ἡθοποιοὶ Οταν τὸ γερμανικὸ θέατρο διώχτηκε ἀπὸ τὸν Χίτλερ

Η ἐγκατάσταση στὴν Βρετανία καὶ ὁ ἀγὼνας γιὰ τὴν ἐπιβίωση

Οταν ὁ Χίτλερ ἀνέθηκε στὴν ἐξουσία, στὰ 1933, συγγραφεῖς, ζωγράφοι, μουσικοὶ, ἡθοποιοὶ κ.ἀ. βρέθηκαν σὲ τόσο δύσκολη κατάσταση, ἀπὸ ἀποψη ἐλέγχου, πού ἦταν ἀδύνατο νὰ συνεχίσουν νὰ ζοῦν καὶ νὰ δημιουργοῦν στὴ Γερμανία.

Εἰς ἀρχίαν νὰ παίρνουν τὸ δρόμο τῆς αὐτοεξορίας, τῆς προσφυγιάς. Ὑπολογίζεται ὅτι ἐφυγὰν τότε ἀπὸ τὴ χώρα τους κᾶπου 6.000 Γερμανοὶ καλλιτέχνες καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι. Ἀπὸ αὐτοὺς μερικοὶ πῆγαν στὴ Βρετανία. Ἀλλὰ τὸ ποσοστὸ ἦταν μικρὸ. Ὑπολογίζεται ὅτι μόλις τὸ τρίτο ἐκατὸ κατέφυγε στὰ Λονδίνα καὶ σὲ ἄλλες ἀγγλικές πόλεις. Μὲ τὴν κατάληψή της Αὐστρίας, τὸ 1938, ὁ ἀριθμὸς τῶν γενομένων προσφύγων στὴ Βρετανία ἔφτασε τοὺς 70.000 άτομα.

Τὰ χρόνια ἐκεῖνα στὴ Βρετανία ὑπῆρχε μεγάλῃ ἀνέργεια. Εἶται ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς πρόσφυγες μπορούσαν νὰ ζήσουν μόνον ὅσοι εἶχαν χρήματα καὶ μόνο α' αὐτοὺς δίδονταν ἀδεία παραμονῆς. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἄνευ Γερμανοῦ βραβείου. Ὑπῆρχαν λοιπὸν δύο κατηγορίες προσφύγων ἀπὸ τὴ Γερμανία. Οἱ πλουτοὶ, πού ἦταν οἱ λιγότεροι, καὶ οἱ φτωχοί, πού ὑπερέβαιναν καὶ ὁλικά καὶ ψυχολογικά. Καὶ, φυσικά, ἕνα μέρος τοῦ βρετανικοῦ πληθυσμοῦ εἶχε ἐντιερμανικὴ ἂντισιμικτὴ ἀίσθησι, πράγμα πού ἔκανε τὴ ζωὴ δυσκολότερη.

Εἰς, ἰδρύθηκαν διάφορες ὁργανώσεις βοήθειας πρὸς τοὺς πρόσφυγες καὶ μὴ ἀπὸ αὐτὲς ἦταν ἡ FDKB, πού ἐπωνομάσθηκε «Σύνδεσμος καλλιτεχνῶν τῶν ἐλευθέρων Γερμανῶν». Στὸ σύνδεσμο αὐτὸ μετείχαν τὸ 1940 περίπου 1.200 Γερμανοί, ἀλλὰ καὶ 102 Βρετανοί.

Τὴ Βρετανία προτίμησαν σὸν τόπο παραμονῆς τοὺς ἀρκετοὶ Γερμανοὶ ἥθοισι. Ἀνάμεσα α' αὐτοὺς ἦταν κάποιοι πού ἐγίναν γνωστοὶ στὴ Δύση, μὲ τὴν πέραση τοῦ καιροῦ, ὅπως ἡ Ελίζαμπεθ Μπέρνγκερ, ὁ Οσκαρ Χομολκά, ὁ Κάρντατ Φάιτ καὶ ὁ Ερνστ Ντόιτς. Πάντως, οἱ πᾶς πολλοὶ στῆσαν περστικοὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Ἦταν δύσκολο νὰ δουλεύουν στὴ Βρετανία καὶ αὐτὸ ἐξαιτίας τῆς ποσοφίας τοὺς πού δὲν τὸν βοήθωναν νὰ παίξουν στὸ προπολεμικὸ ἀγγλικὸ θέατρο, ὁκᾶμ καὶ ὃν ἤξεραν ἀγγλικά.

Ἀντιθέτα, θελήθηκαν πᾶς εὐκόλα οἱ καλλιτέχνες τοῦ θεάτρον καὶ τῆς σκηνῆς γενικά, πού δὲν χρειαζοῦνταν μὴ μιλῶν. Μὴ κατηγορία τέτοιων καλλιτεχνῶν ἦταν οἱ σκηνογράφοι, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν ἡδὴ

Χάρτφιλντ, συνεργάτης τοῦ Πιοκάτορ, καὶ ὁ Χάιν Χέκροθ.

Καὶ ἄλλοι καλλιτέχνες

Εἰς ἄλλο θέμα πού δὲν εἶχε, βέβαια, ἀνάγκη τῆς γλώσσας ἦταν ὁ χορὸς. Κι εἶται πολλοὶ χορευτὲς καὶ χορογράφοι ἀπὸ τὴ Γερμανία μπόρεσαν καὶ δουλέψαν στὴ Βρετανία.

Διὸ ἀπὸ τοὺς πῶς διόσημους χορογράφους ἦταν ὁ Κούρτ Τζούς καὶ ὁ Ρούντολφ Λάμπαν. Ο Τζούς ἐφυγε ἀπὸ τὴ Γερμανία τὰ 1933 καὶ ἀνοίξε κανούρια σχολὴ στὸ Λονδίνο, ὅπου σιγὰ - σιγὰ ἐρχόνταν καὶ δούλευαν καὶ ἄλλοι Γερμανοὶ συνεργάτες τοῦ χορογράφου. Ο Βάλτερ Γκρόπσιους σχεδίασε τὸ νέο τοῦς θέατρο. Ο Χάιν Χέκροθ ἀνοίξε σχολὴ σχεδίου καὶ ὁ Χάιν Οπενχάιμερ ἱδρυσε ὠδεῖο. Εἰς, δημιουργήθηκε ἕνα καλλιτεχνικὸ κέντρο καὶ τὰ 1935 δημιουργήθηκαν τὰ μπαλέτα Τζούς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Λάμπαν ζήτησε καταφύγιο στὴ Βρετανία τὸ 1936 καὶ ἱδρυσε τὴ «Σχολὴ τῆς τέχνης τῆς κινήσεως» στὸ Σάρεν.

Εἰς ἄλλο εἶδος καλλιτεχνῶν Γερμανῶν πού δούλεψαν καλὸ στὴ Βρετανία, ἦταν οἱ καλλιτέχνες τοῦ μουσικοῦ θεάτρον. Τὴν καλύτερη καριέρα ἔκαναν ὁ Φρίτς Μπρούς καὶ ὁ Κάρλ Εμπερτ, πού ἦταν ἀντίστοιχα διευθυντὲς στὶς ὁπὲρες τῆς Δρέσδης καὶ τοῦ Βερολίνου. Στὴ Βρετανία τοὺς κᾶλεσε ὁ Τζῶν Κρίστι. Ἐνας πλουτοῦς φίλος τῆς μουσικῆς πού πῆγαν ταχτικὰ στὰ φεστιβάλ τοῦ Σλάτσμποργκ καὶ τοῦ Μπάρνστο. Τὸ ἀνείρσι τοῦ ἦταν νὰ δημιουργηθῇ καὶ στὴν Ἀγγλία κᾶτι ἀνάλογο.

Καὶ στὸν ὅλον αὐτὸ ἐγινε πραγματικότητα ὅταν ἀρχίσει τὸ Γκλιντέμμαν τὸ φεστιβάλ ὁπὲρας τὸ 1934 μὲ τὸ ἀνάθεσμον τῶν «Γῶμων τοῦ Φίγκαρ» τοῦ Μότσαρτ. Οἱ κριτικὲς τοῦ τύπου ἦταν ἐνθουσιαστικὲς. Καὶ τὸ φεστιβάλ καθιερώθηκε. Ἀπὸ τὸ 1934 μέχρι τὸ 1939 οἱ Μπρούς καὶ Εμπερτ περνούσαν τὰ καλοκαίρια τοὺς στὸ Γκλιντέμμαν καὶ πρόσφατα ἀδέχοντες παραστάσεις ὁπὲρας, στὰ ἐπιπέδο πού βράδυνες ἡ ὁπὲρα τὴν προηγούμενη δεκαετία στὴ Γερμανία, ἀλλὰ ἦταν ἀγνωστὴ

κούς ἄξιους συνεργάτες τοὺς, ἀπὸ τὴν πατρίδα τοὺς, κι εἶται τὸ βρετανικὸ φιλόμουσο κοινὸ εἶδε ἐκεῖνο τὸ διάστημα, πρὶν τὸν πόλεμο, μερικὲς ἀδέχοντες παραστάσεις ὁπὲρας, ὅλες μὲ ἔργα Μότσαρτ: «Εἰς, κάλουν ὅλες» καὶ «Μαγικὸς αὐλὸς» καὶ «Ἀπαγωγή ἀπὸ τὸ σεράν» καὶ «Ντᾶν Τζωσόν». Ο πόλεμος θὰ σταματοῦσε αὐτὴ τὴ δραστηριότητα, πού οὐ



Ὁ Μάρτιν Μίλλερ καὶ πᾶς παραστάσεις - αὐτοῦ, ἐπιδεικνύμενος τὸ Χίτλερ, στὸ αὐστριακὸ θέατρο «Φανάρ», τὸ 1940.

Εἰς, μπόρεσαν καὶ θοῖκαν δουλεῖα στὴ Βρετανία οἱ καλλιτέχνες τοῦ καμπαρέ, πᾶς τῆς γερωμόνωνες χώρες εἶχε γνωρίσει μεγάλῃ ἀκμὴ μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμο. Καὶ, φυσικά, ἐρχόνταν καὶ ἄλλοι ἥθοισι. Ἀνάμεσα α' αὐτοὺς ὁ Ἄντον Βάλμπρουκ, ὁ Μόρτιν Μίλλερ, ἡ Λίλι Γάιρ, πού μερικοὶ κατὰφεραν νὰ φτάσουν καὶ μέχρι τὸ χόλγουντ. Τὸ γερμανικὸ καμπαρέ

τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Τσεχοσλοβακίας, νέοι πρόσφυγες κατέφυγαν στὴν Ἀγγλία. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς, πέρα ἀπὸ τὸ ὅτι προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν δουλεῖα, ἤθελαν καὶ νὰ ἐμπήσουν κάπως τοὺς Ἀγγλοὺς γιὰ τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τοῦ χιτλερικοῦ κράτους. Πολλοὶ Βρετανοὶ πῆσαν πῆσαν ὅτι ὁ Χίτλερ ἦταν τόσο σκληρὸς δικτάτορας. Οἱ Γερμανοὶ καλλιτέχνες φετιμῶς νὰ ἐπιδεικνύμενος

μὴ ἀπὸ τῆς πῶς διόσημους ἥθοισιους τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἀργότερα διηγήσαν πῶς ἐντύπωση τῆς προκαλοῦσε ἡ δουλειὰ τῶν Γερμανῶν συναδέλφων τῆς.

Οταν ἐξόστει ὁ πόλεμος

Πάντως, ἡ κατάσταση γιὰ τοὺς Γερμανοὺς καλλιτέχνες πού εἶχαν καταφύγει στὴν Ἀγγλία, ἀλλάξε ἀρκετὰ μὲ τὸ ἐξόστεισμον τοῦ πολέμου.

Τότε κάθε Γερμανὸς μπορούσε νὰ θεωρηθῇ πιθανὸς κατάσκοπος καὶ κίνδυνος γιὰ τὴ δημόσια ἀσφάλεια. Μέχρι τὸν Ἰούνιον τοῦ 1940, περίπου 11.000 πρόσφυγες θεωρήθηκαν ἐχθρικό πρόσωπα καὶ στάλθηκαν σὲ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ἀπὸ ὅπου 6.500 ἀπὸ αὐτοὺς ἐξορίσθηκαν στὸν Καναδά καὶ στὴν Αὐστραλία. Καὶ πολλοὶ ἥθοισι δὲν χρησιμοποιοῦνταν πῶς στὰ θέατρα. Στὸ «Μικρὸ Θέατρο» οἱ γυναῖκες τοῦ θύσου ἀνέβαιναν τὴ «Λυσιστράτη» τοῦ Ἀριστοφάνη καὶ «Τὰ ὅπλα τῆς κυρίας Κοκάρ» τοῦ Μπρέχτ. Ὁ ἄντρας εἶχαν σταλεῖ στὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως καὶ προσπαθοῦσαν ἐκεῖ νὰ δουλέψουν.

Τὸ εὐχάριστο εἶναι, ὅτι μετὰ τὸ 1942 οἱ περισσότεροι ἥθοισι εἶχαν ἐγεί ἀπὸ τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως καὶ προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν δουλεῖα. Τότε ἀποφάσισαν νὰ μεγαλώσουν κάπως τὸ «Μικρὸ Θέατρο» καὶ πράγματι κατὰφεραν νὰ τὰ κάλουν ἕνα θέατρο 110 θέσεων. Διευθυντὴς τοῦ ἦταν ὁ Ερρίκ Φρέιντ, ὁ ὁποῖος ζεῖ ἀκόμη καὶ δὴλως: «Τὸ θέατρό μας ἔχσει ὅταν πολλοὺς ἥθοισιους, γιὰτί πῆγαν στὸ ἀγγλικὸ θέατρο ἡ δούλεψαν σὲ ταινίες καὶ καὶ στὰ Μπλ Μπλ Σι». Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ δοκιμαεῖ οἱ παρσάστειες ἦταν δύσκολες. Ἀλλὰ δὲν σταμάτησαν.

Τὸ ἴδιον ἐγινε καὶ μὲ τοὺς Αὐστριακοὺς καλλιτέχνες πού εἶχαν ἱδρυσε τὸ θέατρο «Φανάρ» καὶ πού ἀνέβαν βενιζελικά ἔργα, ὅπως τὸν Μάλαν, Τοβὰχ, Σνίτακερ καὶ ἄλλων. Φυσικά, ἀνέβαν καὶ ἄλλα ἔργα, ἀγγλικά, γαλλικά κλπ.

Ἡ νίκη τῶν συμμάχων, τὸ 1945, ἐπέτρεψε στὸνς γερμανόφωνους καλλιτέχνες νὰ ἐναγυρῶνται στὴν πατρίδα τοὺς. Τὰ «Φανάρ» καὶ τὸ «Μικρὸ Θέατρο» ἔδωσαν τὴν τελευταία τοῦ πρὸν μὲτρητὸ τὸ Μάρτιον τοῦ 1946. Μετὰ ἀπὸ λίγα τὰ χρησιμοποιεῖται ἕως θάλας ἐρρατεικῶν καὶ τελικά ἐγκαταλείβεται. Πάντως, δὲν ἦταν λίγα οἱ Γερμανοὶ καλλιτέχνες πού ἐμείναν στὴν Ἀμερική, κυρίως, συνεχίζοντας τὴν καριέρα πού εἶχαν ἀρχίσει, ἐξαιτίας τοῦ καθεστῶ-



Διημ. Λυπουρλή: «Διὸ βιβλίο γιὰ τὸν Ἀριστοτέλη»

Διὸ τόμοι (βὰ ἀκολουθεῖ καὶ τρίτος) τοῦ καθηγητῆ κ. Λυπουρλή μελετήματα γιὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλλῆνα φιλόσοφο. Ο πρῶτος τόμος φέρει τὸν τίτλο «Ἀριστοτελικά μελετήματα». Θέμα τοῦ βιβλίου νὰ ὑποδεχθῇ ἡ ἀνάγκη νὰ ἀρχίσουμε νὰ διαβάσουμε πᾶς τὸ ἀριστοτελικὸ κείμενον σὸν ζωντανὸ προφορικὸ λόγο. Ἡ προτεινόμενη νέα μέθοδος «ἀνάγνωσις» τῶν ἀριστοτελικῶν κειμένων ἐπιδιώκει φυσικά, νὰ εἶναι τελικά, μὴ καινούρια μέθοδος ἐρμηνείας τῶν κειμένων αὐτῶν. Ο δευτέρος τόμος ἔχει τὸν τίτλο «Πέντε φιλολογικὰ μελετήματα». Τὸ περιεχόμενον τοὺς τὸ ὑποδίδει συνοπτικά ὁ ὑπότιτλος τοῦ τόμου: «οὐμβολὴ στὴν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν τῆς μέσης ἐκπαίδευσης».

Τὸ ὅτι αὐτοὺς τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖο διδασκόνται πᾶς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸ ἔκανε τὸ μᾶθημα αὐτὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολότερα στὴ μέση ἐκπαίδευση, τὸ γνωρίζουν πολλοὶ καλὸ διδάσκοντες τὸ μᾶθημα αὐτὸ στὸ σχολεῖα μας. Καὶ εἶναι γνωστὸ πᾶς ἡ πολιτεία πολὺ λίγη βοήθεια πρόσφερε πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, στὸ ἀρμόδιο διδακτικὸ προσωπικὸ. Ο δευτέρος, λοιπὸν, αὐτὸς τόμος τοῦ κ. Λυπουρλή, ἀποβλέπει στὰ νὰ καλύψῃ ἕνα μέρος αὐτοῦ τοῦ κενοῦ.

Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ φιλόλογοι τῆς μέσης ἐκπαίδευσης θὰ βροῦν στὸ βιβλίο αὐτὸ πολυτιμώτατη βοήθεια γιὰ τὸ ἔργο τοὺς. Εἰς, οἱ ἐργασίες τοῦ κ. Λυπουρλή, καθηγητῆ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας στὸ Ἀριστοτελεῖο πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ἀποτελεῖ σημαντικὴ συμβολὴ στὴν προεργασία τῶν ἀρχαίων κειμένων. (Εκδόσεις «Παρατηρητής»).

Εὐαγγέλιον Σωράνα «Ἡ ζωὴ μου»

Ὅπως σημειώνει ὁ συγγραφέας στὸν πρόλογόν του, τὸ βιβλίο πραγματεύεται τὴν ζωὴ τοῦ καὶ περιγράφει ὅτι ἀξιοσημείωτο ἔζησε καὶ ἔπραξε σ' ὅλη τὴν πορεία τοῦ, ἀπὸ τότε πού γεννήθηκε μέχρι τὸ 1977, πού γράφηκε ἡ αὐτοβιογραφία αὐτή. Εξηγώντας τοὺς λόγους πού τὸν ὤθησαν στὴ συγγραφή τοῦ βιβλίου, ὁ ὁλοτερὸς πρῶτος τοῦ Ἀριστοτελεῖου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τοῖς: «Ὅχι ὀλιγοτερον εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ τὸ γεγονός αὐτῆς ἡ δραστηριότης μου δὲν περιορίσθη εἰς τὸ συνήθη ἄρα, ἀλλ' ἐπεξετάθη καὶ εἰς εὐρύτερον κοινωνικὸν πλῆθος καὶ εἰς τοῦτο προσεδίδετο καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ἱστορικοῦ ἐπισκοποῦ». Τὸ βιβλίο ἔχει πολλές φωτογραφίες ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ κ. Σωράνα.

Ντάντε Ἀλγκιέρη: «Ἡ θεία καρδιά»

Μὴ φιλοδοξῇ μεταφραστικὴ καὶ ἐκδοτικὴ δουλειὰ πού μᾶς φέρνει ἐκ ἐπαφῆς μὲ ἕνα ἀπὸ τὰ δραστηριότητα τῆς παγκόσμιας ποίησης. Σὲ μετάφραση τοῦ Γιωργίου Κότσιου, πού ἔχει γράφει, ἐπίσης, τὴν εἰσαγωγὴ

Εμπειρία για τις ταινίες. Στο Αλνίκον Ξέντερ ο Καζάν μου είχε πει: Θα θέλεις να παίξεις στον κινηματογράφο, όμως περίμενε και μήν πας εκεί μέχρι να έχεις καλή ούσιαστική να προσφέρεις. Και είχε δίκιο.

ΟΙ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ

Ο Καζάν θά την σκηνοθετούσε αργότερα στο φιλμ «Συμβίδιασμος». Άλλοι αγαπημένοι της σκηνοθέτες είναι ο Άρθουρ Πέν, ο Σίντνεϋ Πόλλак και ο Σίντνεϋ Λούμπετ.

—Εκείνο που λείπει από έναν ηθοποιό, όταν κάνει ταινία, είναι μία έπαρκής περίοδος δοκιμών που θά του δώσει την δυνατότητα να διερευνήσει τον χαρακτήρα και να τον έρμηνεύσει με άνεση. Και οι πιο πολλοί ηθοποιοί θά τον ήθελαν αυτόν τον χρόνο. Στο «Αίκυτο» είχαμε δύο έβδομοδες δοκιμών κι έτσι όταν γυρίσαμε είμασταν πολύ προετοιμασμένοι, πράγμα που τελικά αποδείχθηκε οικονομικά σε χρόνο και σε χρήμα.

Τό «Αίκυτο» είναι τό φιλμ που χάρισε στην Φοίη Νταναγούση ένα Οσκαρ, παρ' όλο που είχε προταθεί παλιότερα γιά τις ταινίες «Μπόνι και Κλάιντ» και «Τούνα τούνα». Τι σημαίνει τό Οσκαρ γιά έναν ηθοποιό;

—Γιά ένα διάστημα σε κρατά «εστό», αλλά δέν σου αλλάζει ιδιαίτερα τί ζωή. Εγώ πάντα θεωρούσα τό Οσκαρ σόν μιά αναγνώριση της συνολικής σου δουλειάς και όχι της δουλειάς σε μιά ταινία. Και δέν νομίζω τί μπορεί νά σου αλλάξει τό σέχδιο. Πρίν από τό Οσκαρ είχε αποσπαστεί πώς θά παίξις τό «Μάτια της Λόρα Μάρς». Και δέν άλλαξε αυτή ή απόφαση. Πάντως τό Οσκαρ σού δίνει ένα στήριγμα. Κι αυτό δέν είναι κακό.

Η Φοίη Νταναγούση έχει την αίσθηση πώς έχει γερά κεφάλια κι αυτά της δίνει μιά αίσθηση ασφάλειας και άνεστρησίας στην διαδικασία της. Στο τελευταία σκηνό ο εμφάνισις της στόν κινηματογράφο έγιναν αραότερες, γιατί ή στήρ έδωσε περισσότερη προσοχή στην προσωπική της ζωή. Παντρεμένη μέ τον Βρετανό φωτογράφο Τέρυ Ο'Νήλ, πέρασε τό τελευταία τέσσερα χρόνια στό Λονδίνο μέ τόν γιό τους Αϊαμ. Και δουλέψαε περισσότερο στην τηλεόραση. Μερικές από τίς ταινίες της ήταν «Τό νησί Ελλας» δίπλα στόν Ρίτσαρντ Μπράουν, ο «Χριστόφορος Κολόμβος» στό όποιο υποδύθηκε την βασιλίσσα Ισαβέλλα, τό «Δεκατέρας στό δελφίνο», μέ περπέτεια τού Ηρακλή Πουσαρό, και ή «Μαντόμα τού Μπένερλν Χίλλς», που γυρίστηκε φέτος.

—Τό κακό μέ την τηλεόραση, δήλωσε ή Νταναγούση είναι πώς δέν έχεις ποτέ τόν καιρό νά κάνεις τά πράγματα σωστά και νά δουλέψεις σέ βάθος. Και οι Αμερικανοί είναι τόσο ήθικολόγοι που έβαλαν τό κορίτσιο τού «σπιτιού» νά υποφέρουν γι' αυτό που κάνουν, γιά τίς άμαρτωλής ζωής τους. Αν μιλούσες γιά ένα σκό άνοχης τί Γαλλία ή ταινία θά ήταν πιο ένδιαφέρουσα.

ΠΩΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Η διαμονή της Νταναγούση στό Λονδίνο τελειώνει μέ τό τέλος των παραστάσεων τού «Κίρκη και Μπράδους».

Η έκλεκτή ηθοποιός ξαναγυρίζει στή Νέα Υόρκη. Η ίδια ξέρει πώς ή διαμονή της στην Βρετανία αποτέλεσε μιά θυσία σέ βάρος της καριέρας της, γιατί έχασε πολλές ευκαιρίες. «Σόν Αμερικανίδα ηθοποιός ξέρω ότι ή θέση μου και ή δουλειά μου είναι στην Αμερική», δήλωσε.

Τώρα έχει μιά σειρά από σέχδια που θά πραγματοποιήσει μέ την έταίρια της. Διαβάσει σενάρια, μελετήσει, θάλει σκηνοθέτες και παραγωγούς. Στο πρώτα της σέχδιο είναι ένα φιλμ μέ τίτλο «Κόλντ Σάσις Τρή», καθώς και μιά κινηματογραφική απόδοση τού έργου «Κίρκη και Μπράδους» που έπαιξε στό θέατρο. Στο έργο αυτό υποδύεται την αύλυνό ενός Αμερικανού προέδρου και ή γνώση της γιά τό πυρηνικά θέματα και ή αντίθεση της στό πυρηνικά όπλα την βάζουν σέ κίνδυνο. Ετσι πηγαίνει νά ήσσει απομονωμένη, μέ συνοπφία έναν υπεύθυνο της ασφαλείας μέ τό κωδικό όνομα «Μπράδους». Η Νταναγούση πιστεύει πώς τό έργο μπορεί νά διασκεύασθεί σέ μιά ένδιαφέρουσα ταινία.

Ενα στοιχείο που χαρακτηρίζει την Νταναγούση είναι ή αίσθηση τού κριμιορ που διατείνει. Κι όμως δέν έχει παίξει σέ κωμωδίες ή σέ άλλες, τουλάχιστον όσο θά έπρεπε. Τώρα μέ τό «Κίρκη και Μπράδους» θάλει την δυνατότητα νά κάνει κάτι τέτοιο στόν κινηματογράφο.

Στό χρόνο αυτό είχαν αναγγελθεί πολλές ταινίες που θά γύριζε. Ενα από τό σέχδιο ήταν νά ξαναγυρισθεί σέ ταινία ή «Γλυκεία μουρούδια της έπιτυχίας». Επίσης ένα άλλο σέχδιο ήταν νά γυρισθεί σέ φιλμ ή ζωή της φερμίστριας Βικτόρια Γούντχαλ, που ήταν και ή πρώτη γυναίκα που διεκδικήσε την προεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών. Τό φιλμ αυτό έπρόκειτο νά σκηνοθετήσει τό 1981 ο Τζώρτζ Κούκορ.



Γιώργου Θέμελη

Ερμηία

Είω από μάς πεθαίνουν τά πρόγματα
Απ' όπου περάσεις νύχτα, όπώνά ένά ψιθύρο
—Νό θναίνεις από τούς δρόμους που δέν πάτησες
Από τά σπιτία που δέν έπισκέφθηκες.
Απ' τά παράθυρα που δέν άνοιξες
Απ' τά ποτάμια που δέν έσκυψες νά πεις νερό,
Λες τά πλοία που δέν ταξίδεψες.

Είω από μάς πεθαίνουν τό δέντρα που δέν γνωρίσαμε.
Ο άνεμος περνά από δάση άφανισμένα.
Πεθαίνουν τό ζωά από άναγνώμια και τό πουλιά από σιωπή.

Τά όμματα πεθαίνουν σιγά-σιγά έγκάταξηψη.
Μαζί μέ τά παλιά μας φορέματα από τά σεντούκια.
Πεθαίνουν τό χέρι, που δέν άγγισα, από μοναξιά.
Τά άνερα, που δέν είδαμε, από στέρηση φωτός.
Είω από μάς όρχίζει ή έρμηία τού θανάτου.

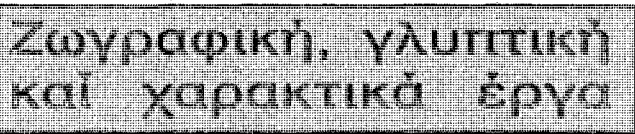
τά μιστά, από κατήφορο τού σού
καλλιτεχνών ήταν ό σκηνογράφος, μερικοί από τούς όποιους ήταν ήδη διάσημοι, όπως ο Έρνστ Στέρν, συνεργάτης τού Ράινχαρτ, ή ο Τζών

Μπλερ, ή Λιζ Πάικερ, που μερικοί κατάφεραν νά φτάσουν και μέχρι τό Χόλυγουντ. Τό γερμανικό καμπαρέ άρσε στούς Βρετανούς.
Εν τά μεταξύ, μετά την κατάληψη

πλάτος και έπα μέτρα παρτίκι, κι όμως, σ' αυτήν τί μικρή θεατρική αίθουσα άνέθηκαν δώδεκα σημαντικά έργα από τό 1940 ως τό 1946. Εκεί έπαιξε συχνά και ή Σύμπλη θόρνταϊκ,

χνης που έμειναν στην Αμερική, κυρίως, συνεχίζοντας την καριέρα που είχαν άρχισει, έξαιτίας τού καθεστώτος τού Χίτλερ, στις χώρες της Δύσης.

Μέ μεγάλο αριθμό εκθέσεων Συνεχίζεται ή προβολή τών εικαστικών τεχνών



Φαίνεται ότι θρησκώσαστε σέ περίοδο άνθισης τών εικαστικών τεχνών στή Θεσσαλονίκη.

Αυτή ή στιγμή λειτουργούν στην πόλη περί τίς δέκα εκθέσεις, ομαδικές ή άτομικές, αναδρομικές ή σύγχρονες, μέ μερικό από τά μεγαλύτερα όνόματα της τελευταίας πεντηκονταετίας.

Ετσι οι φιλότεχνοι έχουν την ευκαιρία, αυτόν τόν καιρό, νά χαρούν έπιτεύγματα ζωγράφων και γλυπτών, νά γνωρίσουν τάσεις και τεχνολογίες, νά ενημερωθούν, νά συγκρίνουν ή και νά... έπικρίνουν. Πρόκειται, πραγματικά, γιά μιά άνοηότερη προσφορά σού, έν μέρει, όφελεται στό «Δημητρίαν».

Και, βέβαια, ή ροή αυτή θά συνεχιστεί καθώς αναμένεται ή «Μπιενάλε» νέων της Μεσογείου και καθώς οι γκαλερί αούδώνονται σέ αριθμό κα πλουτίζουν τί δραστηριότητά τους. Ας δοούμε, όμως, τίς εκθέσεις που λειτουργούν:

..

Κολλιτεχνικό γεγονός πρώτης γραμμής αποτελεί ή έκθεση έργων Φωτή Κόντογλου, που όργανώθηκε στό πλαίσια τών «Δημητρίων» και φιλοξενείται στό αρχαιολογικό μουσείο Θεσσαλονίκης. Τά μεγαλύτερα του τί Σκύρο, τό λαό της και μερικό τοπίο τους. Μέ γερά σέχδιο πλούσια χρωματική κλίμακα έσωτερική γνώση της ζωής τών δουλευτόδων, ό ζωγράφος όποδίδε ώραία σκηνές από τό ζω τών ανθρώπων τού νησιού, στις άρες τού μούχου και στις άρες της χαράς, σέ ζευγάρια ή ομάδες, πίνοντας (στή δεύτερη περίπτωση) τό σωστό ρυθμό. Μέ άφάρηση στό πρόσωπα και στό κορμί, παρουσιάζει γερές ανθρώπινες παρουσίες, πείθοντας ότι ή εικονική, ή παρυστατική ζωγραφική κρατάει πάντα τί δύναμη και τί νοητική έντα. Στην έκθεση τού Κ. Αλεξίου υπάρχει και μιά σειρά τοπίων, λουσμένων στό αίγαιοπελαγίτικο φώς.

..

Μιά έκθεση τού Φοιδώνα Πατρικαλάκη έχει πάντοτε ιδιαίτερο ένδιαφέρον, προπάντων όταν περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό έργων του, όπως αυτή που στεγάζεται στην γκαλερί «Είρμας». Ανθρωποκεντρική, μέ

Η άναζητηση νέων έκφραστικών τρόπων όποτελει ή χαρακτηριστικό γνώρισμα της ζωγραφικής τού Νοήμωπνή, τού Βορειοσελλαδίτη καλλιτέχνη που έχει πίσω του άρκετή δραστηριότητα.

μεγάλες χρωματικές επιφάνειες, μέ προτιμώμενα χρώματα τό κόκκινο, τό μπλέ, τό κίτρινο, τό πράσινο, μέ μιά έσωτερική φωτεινότητα, ή ζωγραφική τού Πατρικαλάκη έχει ισχύ δύναμη μέ τίς λαϊκή τέχνη. Τά δυνατό σώματα αλλά και ή εύαισθησία τών λεπτομερειών (τά λουλούδια, τά έντομα, κάποια ζωα...) συγκροτούν έναν κόσμο υνική και καθάρη. Ο Πατρικαλάκης, μαζί μέ τίς ζωγραφίες του, παρουσιάζει και μιά σειρά «γλυπτών» από πηλό (βαμμένους άσπρο, στις περισσότερες περιπτώσεις) κα μέ στόλισμα χρυσά φύλλα. Και στό «γλυπτά» βρίσκει κανείς τά ίδια χαρακτηριστικά, όπως και στό ζωγραφικά έργα τού Πατρικαλάκη.

..



Ενα από τά ζωγραφικά έργα σού Φωτή ή Φωτή Κόντογλου.

μορφών και άντικειμένων. Στούς περισσότερους πάντως πίνακες, ή προσθήκη γίνεται ζωγραφικά. Υπάρχει δηλαδή ένα πρόσωπο ή ένα σώμα, ζωγραφισμένα ρεαλιστικά, παραδοσιακά, και πάνω ή πίσω ή μπροστά άπ' αυτό σκιστούν άλλες μορφές ή άλλα σώματα που, κατά κάποιο τρόπο, σχολιάζουν ή επισκιάζουν την εικόνα τού πραγματικού. Πολύ ένδιαφέρον τό πείραμα, έκτελεσμένο μέ την άνεση μιάς κατακτημένης μικτής τεχνικής. (Η έκθεση στεγάζεται στην γκαλερί «Κ 7»).

..

να πρόσωπα ή μυσόστα, δίνονται σέ χρώματα από τεφρά μέχρι έντονα. Τά πάνω αυτά συνδυάζουν τό κεραμικό μέ τό μουσικό και τί γλυπτική και φτάνουν σέ άξιοζήλευτα αισθητικά αποτελέσματα κα σέ ένδιαφέρουσες συνθέσεις.

Στήν άτομική έκθεση παραελάνης της Άννας Μπελίδου, που στεγάζεται σέ μιά αίθουσα τού δημαρχείου Καλαμαριάς, έβρισκε κανείς πιά παλαιότερα σέχδια σέ χρώμα σκευή (πιάνο, σερβίτσια τσιγανού, φωτιστικά

Μέ πολλά έρωτηματικά άντιμετωπίζει κανείς την έκθεση «Ομοιωματο» τού Στέργιου Τσιούμη (γκαλερί «Πανσέλιον»). Τά περισσότερα έργα της έκθεσης είναι άσπρόμαυρες φωτογραφίες, που έχουν ύποπτη διάφορες επεξεργασίες, μέ σύγχρονα μέσα. Μαζί μ' αυτά υπάρχουν και ζωγραφικοί πίνακες, καθώς και μικρά γλυπτά.

..

Εναν κόσμο παραμυθένιο, γλυκό, εύχάριστο, δημιουργεί μέ τά έργα τού ο Ρίτσαρντ Λεμπί, καθηγητής εικαστικών στό κολέγιο «Ανατάλια», που έκθέτει γιά πρώτη φορά έργα του (στόν «Ιανό») σέ μιά έκθεση τουλάχιστον εύχάριστη. Ο καλλιτέχνης παίζει, μέ «παδική όφέλεια», μέ σχήματα και χρώματα (φωτεινά και αίσιαόδοξα) και δημιουργεί μιν αίσιαόδοξη αίσθηση. Ο Λεμπί δέν φαίνεται νά έμπρεάζεται από τί θιασίστα της έποχής μας, από τό ύπάρχον δυσμενές περιβάλλον, τό όποιο ύποκαθιστά μέ μιά ψύση όνειρεμένη. Υπάρχουν, μάλιστα, μερικές ιδέες που τό θέλγουν, καθώς έρχεται και επανέρχεται σ' αυτές, τονίζοντας τις σέ διαφορετικά χρώματα ή διαφορετικές όψεις, που πάντα όμως διατηρούν τά βασικά χαρακτηριστικά τους, αυτά μέ τά όποια τίς έχει προικισέ τό άραμα τού καλλιτέχνη.

..

Χαρακτήρια μέ πολλά προσόντα (ταλέντο, παιδεία, τεχνική πείρα) όποδεικνύεται ή Μαίρη Σχινά, που κι αυτή πραγματοποιεί την πρώτη άτομική έκθεση στή Θεσσαλονίκη (στην γκαλερί Ζήτα-Μί), ενώ έχει παρουσιάσει έργα της σέ πόλεις της Ελλάδας και τού ξένωτερικού. Η καλλιτέχνης μέ παρουσιάζει μικρά άρνια χαρακτηριστικών έργων της, όλα τοπία (της Αττικής και της Μυτιλήνης κυρίως), όπου όποδίδε μέ χρώματα τά γκριζό, τό κίτρινο ή και τό κυανό, την ήρεμία τού έλληνικού χώρου, τών χρώμα τού και τών εύδια τού Νότου.

Μέ εύρηματικότητα όποδίδε τό άλλα, λεπτάλληλα έπίπεδα και σέ ύψος και σέ βάθος, δουλεύοντας τίς λεπτομέρειες, όσο έμπνέει ή χαρακτήρ, και τίς φωτοσκιάσεις. Αυτό από τά έργα της Σχινά είναι μονόχρωμα κα δείχνουν την ίδια ικανότητα έκτέλεσης. Όραία έκθεση, που όξίζει νά δει κανείς.

τά περισσότερα έργα της έκθεσης, που έφτασε, έπίσης, την είσαγωγή και τό σέχδιο, έχουν έκδοθεί οι δύο πρώτοι τόμοι, δηλαδή ή «Κόλαση» και τό «Καθάρτήριο». Στο πρώτο μέρος τού φανταστικού τού ταξιδιού, ή Ντάντε, άληγμένος από τόν δάσκαλό του, τόν ποιητή Βιργίλιο, βουλιάει μαζί τού μέσα στή γή και κατεβαίνουν στην Κόλαση, στόν Άδη, που έχει σχήμα κώνου άναποδογυρισμένου, μέ τό στόμιο στό θόριο ήμισφαίριο, κάτω από την Ιερουσαλήμ. Οι κύκλοι τού είναι έννενα, όπου κολάζεται και από ένα άμάρτημα, μέ τό πιο βαρύ, στό μεγαλύτερο βάθος, έτσι που ή κορυφή τού κώνου, νά φτάνει στό κέντρο της γής, όπου βρίσκεται ο Έσώφορος, ο γκεμισμένος άγγελος. Στο αντίθετα ήμισφαίριο, τό νάτιο, από έννο σκεπτικό ύπόγειο μονοπάτι, οι δύο ποιητές έρχονται στην έπιφάνεια «νά ξαναδούνε τ' άστρα». Στο «Καθάρτήριο», που κι αυτό είναι κανικό, αλλά σέ σχήμα βουνού, οι δύο ποιητές άνεβαίνουν τόν δρόμο τού έξαγνισμού, όπου οι έξαγνιζόμενοι περνούν από έφτά κύκλους, μεταναστεύοντας γιά τό άμάρτημά τού. Ο άγγελος χαράζει στό μέτωπο τού Ντάντε «7Λ», τό έπτά θανάσιμα άμάρτηματα. Περνώντας από κύκλο σέ κύκλο, ο ποιητής απαλλάσσεται και από ένα Α, άνεβαίνοντας τόν δύσκολο δρόμο τού καθάρσιου. Όταν ή Ντάντε και ο Βιργίλιος έγκαταλείνουν και τόν έβδομο κύκλο, φτάνουν στόν έπληρη παράδεισο, όπου ή Ματρίανα βυθίζει τόν ποιητή στόν ποταμό της Άλφης και της καλής Μνημοσύνης. Ο Βιργίλιος έξαφανίζεται και έμφανίζεται ή όρνια Βεατρίκη, που θά άδύνησει τόν έξαγνισμένο ποιητή πός τούς ούρανοφς Υψηλή ποίηση, κλασική, που όξίζει νά τίς χαιρέ κανείς.

Ντένιβιτ Κούκ

«Γουόλτερ»

Ενα άρκετά παρμένο μυθιστόρημα, γύρω από ένα παιδί που είναι «λάθος της φύσης», άπως λέει και ο ύπότιπλος τού τίτλου. Ο Γουόλτερ είναι ο άνευθυμίας καρπός ενός άτυχου γάμου. Μερικοί τόν λένε καθυστέρημένο, άλλοι τόν θεωρούν άνέμοιο, ένν κάποιοι τρίτοι τόν έκμεταλλεύονται γιά νά γελώσουν. Οι γονείς τού Γουόλτερ προσπαθούν χρόνια νά τό προσταφούν από τόν έξω κόσμο. Μά κάποτε ο πατέρας τού πεθαίνει και λίγο άργότερα και ή μητέρα του. Και τότε ο Γουόλτερ, καθισμένος δίπλα στή νεκρή, προσπαθεί νά πείσει τόν Χριστό νά τό ξαναζήσει ή μητέρα του. Ενα θλιβερό θέμα, γραμμένο μέ δεξιοτεχνία και μεταφρασμένο στό ελληνικό από την Ελένη Αθανασοπούλου (Έκδόσεις «Γράμματα»).

Στέλι Μπουτλάι

«Τεχνητοί παράδεισοι»

Διάσημο βιβλίο, οι «Τεχνητοί παράδεισοι», έκδόθηκαν σέ τόμο τό 1960 και περιλαμβάνουν, έκτός από την είσαγωγή — άρίεψη, ένα δοκίμιο γιά τό χάος και τίς παρουσιαστικές έργων τού Ντέ Κούνινου («Εξομολογήσεις ενός άγλου άποφωτισμένου» και «Σουπρία ντέ προσφονής»), έργα που ή Μπουτλάι είχε διαβάσει από νεαρή ηλικία. Είχε όμως ο ποιητής από ναυίτερα δημιοεύσει τόσο τό κείμενο γιά τό χάος (τό όποιο στην τελική έκδοση άντέπνευ σέ εύρύτερο δοκίμιο) όσο και τίς άναλύσεις τών έργων τού Ντέ Καυίνου. (Έκδόσεις Εστία-).